

Publiceret på KUNSTEN.NU d. 04. juni 2011.

<http://www.kunsten.nu/artikler/artikel.php?jorn+j+burmester+performer+stammtisch>

Jörn J. Burmester i aktion, Galerie Einstellungsraum, Hamburg, 2011, (Foto: Johannes Lothar Schröder)

Adfærdsforskeren

4. jun. 2011 [Interview] **Performancekunst er en dynamisk forhandling mellem kunstner og publikum, hvor alle bliver nødt til at interagere og risikere noget, før det rykker, forklarer tyske Jörn J. Burmester, der er på arbejdsophold i Danmark for tiden. For ham er performancekunst et vigtigt redskab til at forstå den menneskelige adfærd.**

Af Matthias Hvass Borello

Han er tidligere skuespiller, men valgte at træde ned fra teaterscenen for at indgå i en helt anden kunstproces, hvor langt mindre er defineret på forhånd og publikum er aktører, der har egentlig indflydelse på produktet.

Jörn J. Burmester er efterhånden en erfaren performancekunstner, der har kæmpet en hel del med at få denne luftige kunstart etableret i Berlin. Bl.a. med initiativet Performer Stammtisch, der nu efter seks år er blevet det sted i Berlin, hvor performancekunsten slår rødder, får plads og møder sit voksende publikum.

Burmester er lige nu i Danmark på et residency gennem *Samtalekøkkenet* og for nylig kunne han opleves i Roskilde under performancefestivalen ACTS med værket *Random Rants* (tilfældige skrig) og som en del af *Samtalekøkkenet* med *Rambo Revisionist* (m. den tyske makker Florian Feigl) og hans humoristiske opgør med teatret: *Performance art ist live. Theatre is death.*

[Se video fra Samtalekøkkenet her.](#)

En åben situation

Da jeg spørger til den sidstnævnte performance, lyder svaret:

"Der ligger selvfølgelig en provokation allerede i titlen. Men det, jeg mener, er helt generelt, at performancekunst virkelig udspiller sig 'live', hvor det, der udspiller sig i et teater, allerede er fastlagt på forhånd, før stykket begynder. I teatret henviser hændelserne og ordene altså til noget uden for scenen, noget allerede defineret."

I stedet for at vise hvad nogle allerede har skabt og fundet frem til, så er performancekunsten for Burmester et udtryk for en situation, hvor vi skal finde ud af, hvad der kan komme ud af situationen.

"Der er ikke nogen, der fortæller mig, hvad jeg eller publikum skal nå frem til. Uanset om jeg er publikum eller kunstner, synes jeg, det er langt mere interessant at møde noget, der siger: 'Se her: Hvad kan vi få ud af det?'," pointerer han.

Random Rants som en del af *ACTs, festival for performativ kunst*, Museet for Samtidskunst Roskilde den 28. maj. Et værk om andres vrede indsamlet over tre måneder på Facebook.

En unik chance

Burmester vil finde ud af noget, som han ikke lige kan finde ud af alene i sit studio.

"Jeg kan godt lide ideen om, at hver performance er en unik chance for at finde frem til noget nyt. Ligesom jeg gerne vil betragte det jeg gør som research, hvor jeg ligger nogle ting frem i netop dette rum, denne situation og så se, hvad der sker. Og det, der kommer ud af det, vil så indlejre sig i processen og udvikle sig yderligere næste gang. Derfor er mine værker også ofte sat sammen i serier."

Black Market International, som efterhånden står som pionerer indenfor performancekunsten, er en gruppe, der griber situationen helt anderledes radikalt an. Deres værker er ofte bygget op af objekter, som folk medbringer, og så er det disse objekter, man arbejder med, uden ord, uden introduktioner, uden retningslinjer.

Performance art ist live. Theatre is death. Akud Theater, Berlin, March 2010, (Foto: Joana Silva)

Utopisk åbenhed?

Er performancekunstens idé om åben iscenesættelse ikke en utopi? Du er jo stadig performer og vi er stadig publikum.

"Jo, langt hen ad vejen har du ret. Men det er en generel målsætning for meget performancekunst. Der er også mange performance-værker, der ikke baserer sig på den her nærmest politiske strategi og åbne interaktion."

"Min performative karakter er faktisk ofte autoritær og krævende, der nærmest provokerer til modreaktioner, og jeg vil også gerne have, at vi når frem til et mål sammen. Nogle gange er fremførelsen afhængig af, at det bliver fremført på en særlig måde, og derfor har jeg det også dårligt med at arbejde i det offentlige rum. Der er det svært at være præcis, og der er mange ting, der konkurrerer med udtrykket. I min sammenhæng, er kunstrummet det optimale, da det er renset – ligesom et laboratorium eller testområde."

Meningsfulde reaktioner?

Men hvis folk ikke lige forstår det, de konfronteres af, eller ved hvad de skal gøre,

hvordan kan de så reagere på en meningsfuld måde?

"Det er et stort paradoks. Vi er nødt til at være åbne, omkring det vi gør. Og mange gange forsøger jeg at give en introduktion til, hvad der skal ske i et forsøg på ikke at vildlede folk."

"Men processen omkring 'det at forstå' er utrolig interessant. Det er jo *ikke* et seminar, og til forskel fra teatret har man ikke en idé om, hvad der kommer til at ske. Usikkerheden ser jeg som en stor kvalitet i performancekunsten. Og hvis man introducerer for meget, forbliver processen ikke længere åben og interessant."

Mellem de professionelle stole

Performancekunst har en klar tendens i Danmark til at lande mellem stolene. Det bliver sjældent dækket, og meget få kritikere har en egentlig performativ tilgang til denne type kunst. I Tyskland er situationen meget lig i følge Burmester:

Burmester og Feigl genopfører Andy Warhols *Kiss*, Hamburg, 2010, (Foto: Johannes Lothar Schröder)

"Selvom der er masser af performance, så er den ofte organiseret og kurateret af kunstnerne selv og genren mangler helt generelt en professionel infrastruktur. Performer Stammtisch i Berlin har jeg selv været med til at bygge op siden 2005, og i dag er det uden tvivl det sted i Berlin, der viser mest performancekunst. Men en kvalificeret performancekritik findes ikke i Berlin. Der bliver skrevet om Marina Abramovic eller Tino Sehgal, men intet af det, jeg har lavet, er nogen sinde blevet skrevet om i en regulær avis."

En kvalificeret kritik

For at få en kvalificeret kritik har Performer Stammtisch altid en diskussion efter hver performance. Florian Feigl, Janine Eisenächer (begge tyske kunstnere, som Burmester arbejder med ved Performer Stammtisch) og Burmester har efterhånden udviklet en hel ekspertise i at snakke om og diskutere performancekunst.

"Hvis man betragter performance fra en positiv vinkel, så er det ikke en kunstart, der falder uden for, men snarere en kunstart, der er på vej til at definere sig til forskel fra de andre mere statiske kunstformer."

Performance art ist live. Theatre is death., Samtalekøkkenet, april 2011. (Foto: Ellen Vestergaard Friis)

"Jeg vil faktisk påstå, at der ikke er noget, der er 'performancekunst'. Genren er for vag til at blive defineret som noget entydigt. Jovist er der en tradition og en kunsthistorie, hvor den tog sit udspring, og der er en del, der gør det samme den dag i dag. Men den generelle forvirring, der hersker omkring performancekunst både blandt kritikere og kunstnere, gør, at meget lidt kan formuleres entydigt."

Tre performance-parametre

Men Burmester indvilliger i at fremlægge nogle af hans personlige holdepunkter til performancekunsten:

- Det skal være muligt for publikum at forstå hvilken tanke og hvilke mål, der ligger bag en performance. Er der en klar idé med det billede, der bliver skabt. Som forskning: Er der en hypotese og en metode?
- En bevidsthed om, hvad der allerede er gjort. Selvom nøgenhed og det at påføre sig selv smerte er vigtige erfaringer og en stor del af traditionen, så er det ikke længere interessant som værk. Det er gjort. Og hvis man alligevel vælger at gøre det, så skal der være en bevidsthed om den tradition, man i så fald kommentere på.
- Man skal risikere noget med sin performance.

Fortiden og fremtiden

Der er flere kritikere, der vil mene at performancekunsten sidder tungt på en tradition fra 60'erne og 70'erne og ikke har udviklet sig sænderligt siden da. Er du enig i det?

"Jeg kender den kritik, men den er ikke et udtryk, for det jeg ser. Det som er nyt i mine øjne er hele ideen om kunstnerisk forskning, som har vundet ret kraftigt frem gennem de sidste fem-seks år, hvilket har skabt en interessant forbindelse til bl.a. universiteterne. Og i forståelsen af performance som eksperimentel praksis – ikke bare som 'kunst' – med en strategi, der kan formulere en masse ting om processer, så kan performance blive meget brugbar og *up to date*."

"Men det er klart at de første performancekunstnere lagde et vigtigt fundament med nogle meget basale og vigtige undersøgelser af den menneskelige interaktion, adfærd og krop."

"Idag tror jeg, vi skal se på performancekunsten som et katalog af strategier, der kan anvendes, når man vil undersøge den menneskelige adfærd. Og her er

performancekunsten den eneste kunstform, der virkelig kan gøre det på en meget direkte måde. Ikke som en rapportering, men som undersøgelse."

Fakta:**Jörn J. Burmesters Kommende performances:**

Random Rants på Teatermuseet i København, 14. juni, 14.00.

Visions (performancefestival i Mannheim, DE)

Den første fuldlængde performanceversion af "Rambo Revisionist" (m. Florian Feigl) vil være på Galerie KuB i Leipzig den 30. juni, 20.00